

37.13

UNDERVISNINGSGVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN

28

Barnepleje
1976

UNDERVISNINGSMINISTERIET

**UNDERVISNINGSVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN**

28

Barnepleje

Forord

Idet der henvises til undervisningsministeriets cirkulæreskrivelse af 18. december 1975 om udsendelse af vejledende forslag til læseplaner samt undervisningsvejledninger for folkeskolen, udsendes hermed undervisningsvejledning for valgfaget barnepleje.

Hæftet bygger på lov om folkeskolen af 26. juni 1975 samt på det materiale,

der er udarbejdet af det nu ophævede Folkeskolens Læseplansudvalg. Det indeholder det formål for faget, der er fastsat af undervisningsministeren i bekendtgørelse af 28. november 1975, § 11, Desuden indeholder det en undervisningsvejledning for faget samt det vejledende forslag til læseplan.

*Undervisningsministeriet, direktoratet for folkeskolen,
folkeoplysning, seminarier m. v., den 29. juni 1976.*

Asger Baunsbak-Jensen

/ Per Iversen

Indhold

1. Indledning	7
1.1. Formål	7
1.2. Generelle synspunkter.....	7
2. Undervisningens indhold	8
2.1. Barnets daglige pleje.....	8
2.2. Barnets kost.....	8
2.3. Barnets udvikling	9
2.4. Børnesygdomme	9
2.5. Barnets farlige verden.....	9
2.6. Barnets beskæftigelse og leg	9
2.7. Samfundets hjælpeforanstaltninger.....	9
3. Undervisningens tilrettelæggelse	11
4. Hjælpemidler og materialer	12
Bilag: Vejledende forslag til læseplan.....	13

1.1. Formål

Formålet med undervisning i *barnepleje* er, at eleverne erhverver viden om småbørns pasning og pleje og om samfundets støtte- og hjælpeforanstaltninger til familier med småbørn.

Stk. 2. Det skal tilstræbes, at eleverne tilegner sig praktiske færdigheder, der gør dem egnede til at tage vare på småbørn.

Stk. 3. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne får kendskab til og forståelse for de forhold, der kan fremme børns udvikling, og til, at eleverne kan blive sig det ansvar bevidst, som følger med at have med børn at gøre.

1.2. Generelle synspunkter

Mange unge har en naturlig interesse i at beskæftige sig med børn, og de fleste vil før eller senere få med børn at gøre.

Barnepleje er således et livsnært emne at tage op, f. eks. som valgbart kursus-emne.

Der bør arbejdes med emnet på en sådan måde, at de personlige egenskaber, der er nødvendige for at påtage sig

ansvaret for børn, fremmes og udvikles hos eleverne.

Det tilstræbes, at forståelse for småbørns særlige behov suppleres med saglig viden.

Problemer omkring det fysiske og/eller psykisk handicappede barn tages op sideløbende med det sunde barns, når og hvor det føles aktuelt.

Undervisningen må medvirke til, at eleverne får forståelse for forholdet mellem barnet og den voksne og for den ansvarsbevidsthed og de kundskaber, der kræves af dem, der omgås børn.

Betydningen af kendskab til barnets udvikling, opførsel og ytringsformer i forskellige modningsperioder og situationer betones. Man kan bl. a. komme ind på barnets forskellige muligheder for at opnå kontakt og barnets behov for konsekvens i den voksnes handlinger.

Eleverne må også have mulighed for at komme ind på spørgsmål vedrørende barnets situation i familien, f. eks.:

1. forældreforventninger, 2. opdragelsesholdninger, 3. familiemønstre, 4. ansvarsfordelingen i hjemmet, 5. søskendeforhold og 6. adoptiv- og plejebørns situation.

2.1. Barnets daglige pleje

Eleverne skal have kendskab til, hvordan man kan planlægge og praktisere den daglige pleje af et spædbarn under hensyntagen til barnet og den øvrige familie. De skal have forståelse for barnets forskellige behov: følelsesmæssig kontakt, frisk luft, motion samt endvidere de ændringer, der er en naturlig følge af barnets vækst og udvikling.

De skal bl. a. lære, hvordan man vasker og bader et barn, plejer dets hud og hår, hvordan barnet klædes på og skiftes, og hvordan man lægger det i seng.

De skal have indsigt i moderne vaske-midlers og tekstilers indvirken på barnets hud samt kendskab til almindelig vasketeknik anvendt på babytøjet.

2.2. Barnets kost

Emnet »barnets kost« opdeles her i:

1. naturlig ernæring (diegivning).
2. kunstig ernæring (flaskegivning).
3. tilskudskost – vitamintilskud.
4. madebamskost.
5. legebamskost.

Der bygges på den viden, eleverne har erhvervet om ernæringsrigtig kost i den

obligatoriske undervisning i hjemkundskab.

ad 1:

Følgende behandles:

modermælkenes fordele, moderens kost og levevis, diegivning og diegivningsvanskeligheder.

ad 2:

Følgende behandles:

grunde til kunstig ernæring, rensning af sutter og flasker, tilberedning, opbevaring og opvarmning af mælkeblanding og modermælkserstatning samt flaskegivning.

ad 3:

Det er væsentligt, at eleverne får forståelse for nødvendigheden af, at mælkekosten suppleres, og hvad den kan suppleres med. Eleverne skal have mulighed for at tage stilling til præfabrikeret børnemad contra hjemmelavet.

ad 4 og 5:

Eleverne skal opøves i at planlægge og fremstille ernæringsrigtig kost for børn fra ca. ½ år til 7 års alderen.

2.3. Barnets udvikling

Eleverne gøres bekendt med, at udviklingen i barnets første leveår er meget vigtig.

Den er bl. a. betinget af fødselsforløbet, medfødte anlæg, helbredstilstand og ydre forhold.

Det tilstræbes at give eleverne forståelse for, at udvikling af barnets følelsesliv og indstilling til andre mennesker er afhængigt af samspillet mellem en række faktorer.

Værdien af, at man medvirker til at skabe forståelse for hvert individs ret til en positiv udvikling inden for rammerne af sine forudsætninger, understreges.

Eleverne bør have kendskab til det nyfødte barns naturlige reaktioner og til børns fysiske og psykiske udvikling de første leveår, bl. a.: vækst, sansning, evne til at løfte hovedet, til at sidde, kravle, stå, gå og tale samt til renlighed.

2.4. Børnesygdomme

Eleverne skal have kendskab til helbredsundersøgelser, vaccinationer, alm. børnesygdomme, deres symptomer og forløb samt vejledning i pleje af det syge barn.

De bør orienteres om årsager til nogle psykiske og fysiske handicaps.

2.5. Barnets farlige verden

Opmærksomheden henledes på, at børn af naturen er nysgerrige og ofte impulsive.

Elverne bør derfor have kendskab til de almindeligst forekommende ulykker, disses årsager, og hvilke forholdsregler man kan tage for at undgå dem.

De skal instrueres i førstehjælp, bl. a. ved ulykker i forbindelse med fremmedlegemer i luftrøret, skoldning, forgiftning, el-ulykker, fald, omgang med skarpe og stikkende genstande samt i

forbindelse med forskellige former for kvælning.

De skal øves i kunstigt åndedræt ved indblæsningsmetoden og have vejledning i, hvordan man tilkalder sagkyndig hjælp.

De skal have kendskab til, hvordan man forebygger ulykker ved sikkerhedsforanstaltninger.

2.6. Barnets beskæftigelse og leg

Eleverne skal have viden om, at udviklingsfremmende beskæftigelse og leg er med til at styrke barnets visuelle, motoriske, emotionelle, sociale og intellektuelle udvikling.

De skal have forståelse for, at børn af naturen er videbegærlige og aktive, og at det er nødvendigt at skabe mulighed for kreativitet, så barnet ikke hæmmes i sin udvikling.

Eleverne skal endvidere have viden om og indsigt i legetøjs pædagogiske værdi og egnethed.

2.7. Samfundets hjælpeforanstaltninger

Eleverne bør gøres bekendt med de love og bekendtgørelser, som beskytter børn og forældre, f. eks. vedrørende retten til: graviditetsundersøgelser hos læge og jordemoder, gratis læge- og jordemoderhjælp ved fødsel,

husmoderafløsning,

barselsorlov,

børnetilskud,

sundhedsplejeordning,

helbredsundersøgelser og

tandplejeordning.

Der bør orienteres om muligheder for

at benytte daginstitutioner, privat dag-
pleje o. lign.

Endvidere kan medtages problemer

omkring adoption, navn og tilhørsfor-
hold, sociale ydelser, forældremyndighed
og -pligter.

Barnepleje optræder som kursusemne for en periode eller for et helt år.

Ved bearbejdelse af emnet »barnepleje« er der mulighed for at vælge, således at flere forskellige undervisningsmetoder og arbejdsformer bevidst kombineres og udnyttes.

Undervisningsmetoderne vil overvejende være fortælling, samtale, instruktion, demonstration og forevisning (film, billede).

Egnede arbejdsformer for emnet er især at lytte, læse, spørge, drøfte, øve, vurdere, dramatisere, iagttage og løse problemer.

Indholdsbeskrivelsens opdeling af emnet kan samtidig angive egnede dellemner, men andre delemner vil også kunne udledes.

Ved flere af områderne vil diskussionen kunne komme i gang, hvis diskussionsemnet gøres levende, f. eks. ved studium af films, lydbånd eller båndfilms.

Interviews, situationsspil, institutionsbesøg og observationer vil også kunne medvirke til at aktualisere emnet og finde frem til problemløsninger.

Mange praktiske øvelser kan indgå, f. eks.:

i spædbarnspleje,
i planlægningsopgaver og beregninger,
i tilberedning af børnemad,
i beskæftigelse af børn,
i udstillinger af sikkerhedsanordninger.

Det er værdifuldt, hvis eleverne får mulighed for at besøge børneudstyrsforretninger, legetøjsforretninger, vuggestuer, børnehaver osv.

Besøg hos skolesundhedsplejersken kan anbefales.

Emnet kan afrundes med at gøre rede for opnåede resultater gennem udstillinger, foredrag, demonstrationer, illustrationer m. m.

4

Hjælpemidler og materialer

Undervisning i barnepleje henlægges til hjemkundskabslokalet, men kan også finde sted i andre undervisningslokaler, når der blot er vand (håndvask) og opbevaringsplads for det specielle barneplejeudstyr i umiddelbar nærhed.

Udstyret består bl. a. af:

Dukke, udstyr til pusling og badning af barnet, barneseng med udstyr, nødvendigt udstyr til demonstration af baby-mad (kogemulighed, gryde, flasker

m.m.), materialer til elementær sygepleje i hjemmet samt eksempler på udviklingsfremmende legetøj.

Endvidere er der behov for lærebøger, faglitteratur, pjecer, brochurer, vareprøver, plancher, films, bånd og andet oplysende materiale, f. eks. sundhedsstyrelsens vedr. graviditet og fødsel.

Materialerne bør stadig være a jour-forte.

Vejledende forslag til læseplan

Undervisningsministeriets vejledning af 12. maj 1976.

Formålet med undervisningen

(Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 28. november 1975 om formålet med undervisningen i folkeskolens valgfag, § 11).

»Formålet med undervisning i barnepleje er, at eleverne erhverver viden om småbørns pasning og pleje og om samfundets støtte- og hjælpeforanstaltninger til familier med småbørn.

Stk. 2. Det skal tilstræbes, at eleverne tilegner sig praktiske færdigheder, der gør dem egnede til at tage vare på småbørn.

Stk. 3. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne får kendskab til og forståelse for de forhold, der kan fremme børns udvikling, og til, at eleverne kan blive sig det ansvar bevidst, som følger med at have med børn at gøre.«

Undervisningens indhold

8.-10. klassetrin

Undervisningen skal i det omfang, hvori det er muligt, understøttes af praktiske

øvelser og kan omfatte følgende hovedområder:

Graviditet, herunder personlig hygiejne, svangerskab og svangerskabsundersøgelser, fødsel.

Barnets daglige pleje, herunder badning, skiftning, hud- og hårpleje, vask og behandling af babytøj.

Barnets kost, herunder *naturlig ernæring* (diegivning), dens fordele, moderns ernæring og levevis, diegivningsvanheligheder, og *kunstig ernæring* (flaskegivning), betydningen af renlighed, opbevaring og opvarmning, tilskudskost.

Barnets udvikling, herunder vækst, sansning, evne til at løfte hovedet, til at sidde, kravle, stå, gå og tale samt til renlighed.

Børnesygdomme, herunder helbredsundersøgelser, vaccinationer, aim. børnesygdomme, pleje af det syge barn.

Bømeulykker, herunder førstehjælp i forbindelse med fremmedlegemer i luft-røret, skoldning, forgiftning, el-ulykker, fald, beskadigelser fra skarpe eller stik-kende genstande, kvælningsulykker.

Barnets beskæftigelse og leg, herunder betydningen heraf for barnets udvikling.

Samfundets hjælp peforanstaltninger, herunder mulighed for lægelig, social, pædagogisk og juridisk bistand.

Undervisningsvejledning for folkeskolen

Hidtil udkommet

1. Dansk
2. Fremmedsprog
3. Undervisningsmidler
4. 1.-2. klassesettrin
5. Idræt
6. Formning
7. Sløjd
8. Håndarbejde
9. Hjemkundskab
10. Musik
11. Geografi
12. Biologi
13. Kristendomskundskab
14. Fysik/kemi
15. Regning/matematik
16. Børnehaveklasser
17. Færdselslære
20. Sundhedslære
21. Maskinskrivning
22. Fotolære
23. Drama
24. Filmkundskab
25. Motorlære
27. Elektronik
28. Barnepleje

Under forberedelse

- Klasselærerfunktionen
- Historie
- Samtidsorientering
- Arbejds-kendskab
- Fremmede religioner og andre livs-
anskuelser
- Uddannelses- og erhvervsorientering

Med hensyn til *seksualoplysning* henvises til »Vejledning om seksualoplysning i folkeskolen«, Folkeskolens Læseplansudvalg 1971.

Vedrørende spørgsmål om *undervisningslokaler* udformning og indretning henvises til »Projekteringsgrundlag for folkeskoler«, Folkeskolens Byggeudvalg 1973.

Un. 08,07-251

ISBN 87-503-1988-4